

Список використаних джерел:

1. Wien W. «Sitzungsber. Preuss. Akad. Wiss.», 1943, В. 7, Р. 184.
2. Einstein A. «Ann. Phys.», 1907, В. 22, S. 180.
3. Kamerlingh-Onnes H. «Proc. Roy. Acad. Amsterd.», 1911, v. 11, p. 168.
4. Schimank H. «Ann. Phys.», 1914, В. 45, S. 706.

Юрій Кружільний

Науковий керівник: к. і. н., доц. Барвінок О.В.

**КОАЛІЦІЯ «ДЕМОС»
ЯК ЧИННИК ЗДОБУТТЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СЛОВЕНІЇ**

Під впливом діяльності протестних рухів країн Центрально-Східної Європи, Словенія у другій половині 1980-х рр. також стала на шлях реформування власного суспільства. Трансформація політичної системи Словенії передбачала, перш за все, вирішення національного питання.

З середини 1980-х рр. назріла гостра політична криза, яка проявилася також у міжнаціональних відносинах. Югославські комуністи, у тому числі і словенські, зрозуміли, що не в змозі запропонувати нові шляхи розвитку багатонаціональної югославської держави. Тогочасна Югославія була федеративною державою без демократії. Це найбільше відчувала Словенія з її найсильнішими національними традиціями та високою громадянською активністю.

У 1980-х рр. словенська владна еліта почала усвідомлювати несумісність республіканських і федеральних економічних інтересів. Після смерті югославського президента Й. Тіто, у другій половині 1980-х рр. розпочався швидкий розвиток громадянського суспільства Словенії. Югославія перебувала у важкій політичній кризі, котра підсилювалася бажанням Сербії встановити власну гегемонію у межах федерації і намаганням перетворити СРФЮ у централізовану державу [4, с. 62].

У листопаді 1989 р. комуністичний режим у Словенії проти волі Белграда дозволив укорінитися вільному багатопартійному життю. Нові демократичні політичні партії, що почали з'являтися на початку 1989 р. об'єдналися у Демократичну опозицію Словенії (ДЕМОС), яку очолив Й. Пучнік, раніше засуджений комуністичним режимом. Це опозиційне формування складалося з найвагоміших нових партій. Серед них: Словенський демократичний союз, Соціал-демократичний союз Словенії, Словенські християнські демократи, Асоціація словенських фермерів і Партія зелених. Коаліція «ДЕМОС» та інші партії (Соціалістична партія і т. д.) почали офіційну діяльність після прийняття виборчого закону (27 грудня 1989 р.). Опозиція представила декларацію про самовизначення

Словенії, де серед іншого взяла на себе зобов'язання провести плебісцит [6, с. 45].

У 1990 р. у всіх югославських республіках були проведені багатопартійні вибори, що започаткували далекоюсяжні політичні зміни. Тільки у Сербії вибори дали можливість югославському комуністичному керівництву надалі залишитися при владі. У Словенії за результатами вільних, демократичних виборів, які відбулися у квітні 1990 р., перемогу отримала коаліція «ДЕМОС», набравши 54 % голосів виборців. Інша частина голосів була розподілена між трьома партіями, яких визначали спадкоємцями попередньої системи, хоча ці партії теж оголосили курс на встановлення ринкової економіки та розбудову політичної демократії (Комуністична партія Словенії отримала 17 % голосів виборців; Соціалістична партія молоді, яка напередодні виборів, була перейменована на Ліберально-демократичну партію, одержала 14 %; Соціалістична партія, яка була спадкоємицею колишнього Соціалістичного союзу – 5,5 % голосів).

Коаліція «ДЕМОС» швидко сформувала уряд на чолі з А. Петерле, котрий був головою словенських християнських демократів. Ця партія отримала найбільшу кількість голосів на виборах в межах коаліції «ДЕМОС». Проте головна сила у новому уряді була зосереджена в руках членів Словенського демократичного союзу – ідеологічно плюралістичного угруповання, яке складалося, в основному, з інтелігенції та високопосадовців. Більшість міністрів у новоствореному уряді були представниками Демократичного союзу [1, с. 48].

8 квітня 1990 р. у Словенії відбулися президентські вибори, де коаліція «ДЕМОС» зазнала поразки. У результаті другого туру виборів, який був призначений на 22 квітня 1990 р., перемогу отримав реформований комуніст М. Кучан, отримавши 58,6 % голосів. Це означало, що словенці прагнули мирного та поступового переходу без будь-яких гострих потрясінь.

Югославський уряд не погоджувався із відокремленням Словенії від Союзної Федеративної Республіки Югославія і намагався блокувати цей процес, залучивши югославську армію. Опір югославській армії, яку керівництво Словенії визнало як ворожу силу, був спонтанним та багаточисельним. Розпочалася десятиденна війна за незалежність Словенії. Під час зустрічі югославської та словенської делегацій за посередництва європейських дипломатів була укладена угода. Республіка Словенія зберігала контроль над власною територією, у тому числі над зовнішніми кордонами. В той час словенські війська звільняють з-під своєї блокади союзи югославської армії, які мають повернутися у свої казарми. Всі військовополонені були звільнені, і впродовж трьох місяців Словенії довелося утримуватися від будь-яких подальших закликів щодо незалежності[3; с. 42].

Під час цього мораторію незалежність Словенії визнали Хорватія, Естонія, Латвія, Литва та Грузія. Після закінчення терміну дії угоди (8 жовтня) Словенія та Югославія не зуміли укласти нових домовленостей щодо подальшого їх співіснування. У результаті цього було прийнято міжнародний вердикт розпаду Югославії. Словенія почала докласти зусиль до міжнародного визнання її незалежності. Висока етнічна та конфесійна однорідність населення Словенії стали стабілізуючим фактором розвитку молодшої держави.

Після утворення демократичної системи перед Словенією постали три важливих завдання: прийняти і виконувати нове демократичне законодавство, впровадити ліберальну економіку з вільною ініціативою та досягти національного суверенітету у рамках незалежної держави [5].

Список використаних джерел:

1. Митева Л. Д. Особенности консолидации демократии в странах Центральной и Восточной Европы / Л. Митева // Политические исследования. – 1999. – №3. – С. 48-49.
2. Яжборовская И.С. Специфика трансформаций в Центрально-Восточной Европе / И. Яжборовская // Политические исследования. – 1999. – № 3. – С. 45–46.
3. Романюк О. Моделі посткомуністичних трансформацій / О. Романюк // Політичний менеджмент. – 2006. – № 3(18). – С. 35–50.
4. Меркотан К. Багатопартійність як чинник трансформації політичної еліти в Центрально-Східній Європі / К. Меркотан // Політичний менеджмент. – 2007. – Спецвипуск – С. 55–68.
5. Кені П. Карнавал революції. Центральна Європа 1989 р. / П. Кені. – Київ : Критика, 2006. – 471 с.
6. Князев Ю. К. Словения: через реформы к государству благосостояния / Ю. Князев // Новая и новейшая история. – 2002. – № 6. – С. 37–56

Ілона Кузема

Науковий керівник: викл. Гнатюк Н.О.

ВМІСТ НІТРАТІВ У КРИНИЧНІЙ ВОДІ МАНЬКІВЩИНИ ПІД ВПЛИВОМ АНТРОПОГЕННИХ ФАКТОРІВ

Вирішення забезпеченості населення України якісною криничною питною водою є пріоритетним завданням соціальної політики держави, оскільки питна вода безпосередньо впливає на стан здоров'я населення і є одним із визначальних факторів екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Враховуючи гостроту проблеми забезпечення якісної питної води Маньківського району Черкаської області, здійснений ретельний аналіз